

HANNIKAINEN, SIBELIUS,
LEIVISKÄ, DOSTAL

FINNISH IMPRESSIONS
TERHI DOSTAL PIANO

Ilmari Hannikainen (1892–1955) was the most significant Finnish pianist of his time and the first professor of piano at the Sibelius Academy. Today, however, he is best remembered for his compositions, which have recently aroused great interest internationally, too. Ilmari Hannikainen's printed works are primarily from his youth. These compositions include virtuoso piano pieces in romantic-impressionistic style, a piano quartet, a piano concerto, and many beautiful songs. As Hannikainen gained more experience as a piano teacher, he also wrote piano literature suitable for children and young people. On the other hand, teaching reduced Hannikainen's possibilities to dedicate himself to composing, and the only major work printed in his later years is the opera *Talkootanssit* ("Village dances") which was popular in its time.

Hannikainen was a remarkable prodigy. He wrote his first compositions when he was less than 10 years old. The *Two Ballads* on this album are from 1907, when Ilmari Hannikainen was only 15 years old. Melodically impressive, late romantic and pianistically challenging compositions speak of great talent. They were published under the title *Two piano pieces*. The composer later edited the songs and named them "two ballads". He made a vastly revised version of the first ballad. This manuscript, like many other Hannikainen's composition manuscripts, is archived in the library of the Finnish Music Campus in Jyväskylä. There are no previous recordings or printed sheet music of the corrected versions of Hannikainen's ballads.

Many of Ilmari Hannikainen's other compositions are still unpublished. These include, for example, several orchestral songs, a series for orchestra, theater music, lieder and piano pieces. This album features the unpublished virtuoso *Elfentanz* from 1914. The glittering, pianistically attractive composition was apparently completed during Hannikainen's studies in Vienna. Hannikainen's composition teacher there was Franz Schreker (1874–1934). Hannikainen enjoyed his stay in Vienna and described it in his letters. However, his studies there were interrupted by the outbreak of World War I.

Impressions Op. 11 is one of Ilmari Hannikainen's most popular piano compositions. *Evening Mood* and *Nocturne* in particular have found their place in the repertoire of pianists of all ages. *Impressions* consists of six small-scale pieces, whose romantic compositional language is sometimes influenced by Impressionism. Particularly successful is the fifth, mystically pensive *First snow*, which can be considered one of the finest Finnish piano pieces representing Impressionism.

The Ravel-influenced piano piece *At the Fountain* Op. 12 Nr. 2 is well known in Finland. Finnish pianists play it quite often. Instead, the dream-like, touching *Forgotten Melody* has indeed been forgotten. This is probably the first recording of this composition.

In addition to his symphonic works, **Jean Sibelius** (1865–1957) wrote a large number of piano compositions. It is often mentioned that he composed them when he had financial problems and found it difficult to support his large family. In addition, it is said that Sibelius was a violinist and did not consider the piano as an equally interesting instrument. Still, there are real gems among the piano compositions, too. These small-scale musical poems also reflect Sibelius's musical development as a composer in quite an interesting way .

This album features Sibelius's earliest published piano compositions, *Six Impromptus*, Op. 5. They clearly belong to the patriotic early period of Sibelius. Sibelius composed them between 1890 and 1893. The rhythmically infectious *Impromptus* perhaps reflect Sibelius's interest in Karelian folk music and dances and playing the Finnish national instrument kantele. Due to their melodic appeal and pianistic texture, *Impromptus* belong to Sibelius's most played piano compositions.

In contrast, *Rondinos* Op. 68 have received less attention. They date from 1912. *Rondinos* represent a different kind of musical world than the earlier *Impromptus*. Sibelius's melodic language is more introverted and classical, and he seems to be looking for more modernistic sounds as well. The first *Rondino* contains numerous questioning breaks and anxious thoughts. The latter *Rondino* is very wild and full of sharp dissonances.

Helvi Leiviskä (1902–1982) was the first Finnish female composer to write several large-scale works for orchestra. In addition to three symphonies, she wrote a piano concerto, songs, chamber music, and piano compositions. Leiviskä's music has received more attention in recent years, and Eila Tarasti has published an extensive biography of her. *Sonatina* Op. 14, written by Leiviskä in 1939, is her most played piano composition. The *Sonatina* is neoclassical in tone and has a slightly fluid and pianistic texture. Eila Tarasti describes the composition as “unusually brisk in its miniature form”.

At the end of this album, another piano sonatina written by a Finnish female composer, **Terhi Dostal**, can be heard. Dostal writes: “I composed *Sonatina for piano* in 2020. Behind it, there is the coronavirus pandemic of 2020, which canceled almost all of my concerts. I therefore had more time to compose. I also took composition lessons under Professor Matthias Drude in Dresden. My *Sonatina* has been described as impressionistic, but it also has certain influences from the rock music of our time. It is meant to be virtuoso, captivating and fun. The *Sonatina* was premiered in Berlin by the German pianist Severin von Eckardstein, to whom the piece is also dedicated. I myself performed the piece for the first time in August 2021 at the Nordischer Klang Festival in Greifswald, from where it was also broadcast on Northern German radio NDR.”

Ilmari Hannikainen (1892–1955) oli oman aikansa merkittävin suomalainen pianisti ja Sibelius-Akatemian ensimmäinen pianonsoiton professori. Nykyisin hänet muistetaan kuitenkin parhaiten sävellyksistään, jotka ovat herättäneet viime aikoina suurta kiinnostusta myös kansainvälisesti. Ilmari Hannikaisen painettu sävellystuotanto on ensisijaisesti peräisin hänen nuoruusvuosiltaan. Näihin sävellyksiin kuuluvat virtuoosiset romanttisimpressionistiset pianokappaleet, pianokvartetto, pianokonsertto sekä monet hienot liedit. Kun pedagogin kokemus karttui, Hannikainen kirjoitti myös lapsille ja nuorille sopivaa pianokirjallisuutta. Toisaalta opetustyö vähensi Hannikaisen mahdollisuutta omistautua säveltämiseen, ja myöhäisempien vuosien ainoa suurempi painettu teos on aikanaan suosittu laulunäytelmä *Talkootanssit*.

Hannikainen oli kansainvälisestikin katsoen huomattava ihmelapsi. Ensimmäiset sävellyksensä hän teki jo alle 10-vuotiaana. Tällä levyllä olevat *Kaksi balladia* ovat vuodelta 1907, jolloin Ilmari Hannikainen oli vasta 15-vuotias. Melodisesti puhuttelevat, tyyliltään myöhäisromanttiset ja pianistisesti haastavat sävellykset kertovat suuresta lahjakkuudesta. Kappaleet julkaistiin nimellä *Kaksi pianokappaletta*. Myöhemmin säveltäjä muokkasi kappaletta ja nimesi ne ”kahdeksi balladiksi”. Ensimmäisestä balladista hän teki huomattavasti korjatun version. Tämä käsikirjoitus, kuten monet muutkin Hannikaisen sävellyskäsikirjoitukset, on arkistoituna Jyväskylässä Suomalaisen Musiikkikampuksen kirjaston kokoelmissa. Hannikaisen balladien korjatuista versioista ei ole aiempia äänityksiä eikä painettua nuottia.

Monet muutkin Ilmari Hannikaisen sävellyksistä ovat edelleen julkaisematta. Näihin kuuluu esimerkiksi useita orkesterisäestyksellisiä lauluja, Sarja orkesterille, teatterimusiikkia, liedejä ja pianokappaleita. Tällä levyllä kuullaan ensilevytyksenä toistaiseksi julkaisematon virtuoosikappale *Elfentanz* vuodelta 1914. Kimmeltävä, pianistisesti kiitollinen sävellys on ilmeisesti valmistunut Hannikaisen opiskeluaikana Wienissä. Hannikaisen sävellysopettaja siellä oli Franz Schreker (1874–1934). Kirjeiden perusteella näyttää ilmeiseltä, että Hannikainen viihtyi Wienissä erittäin hyvin. Hänen opiskelunsa siellä kuitenkin katkesi I. maailmansodan puhkeamiseen.

Tunnelmia Op. 11 kuuluu Ilmari Hannikaisen suosituimpiin pianosävellyksiin. Etenkin *Ilmatunnelma* ja *Yölaulu* ovat löytäneet paikkansa kaikenikäisten pianistien ohjelmistossa. *Tunnelmia* koostuu kuudesta pienimuotoisesta kappaleesta, joiden romanttisessa sävelkielessä on paikoin impressionismin vaikutteita. Erityisen onnistunut on kappaleista viides, mystisen mielteliäs *Ensi lumi*, jota voi pitää yhtenä hienoimmista impressionismia edustavista suomalaisista pianokappaleista.

Opuksen 12 kahdesta pianokappaleesta tunnetumpi on Ravel-vaikutteinen, mutta kuitenkin pianistiselta tekstuuriltaan omaleimainen *Suihkuläheteellä*. Suomalaiset pianistit soittavat sitä varsin usein. Sen sijaan unenomaisen koskettava *Unohdettu sävel* on tosiaankin jäänyt unohduksiin. Tämä lienee ensilevytyksensä sävellyksestä.

Jean Sibelius (1865–1957) kirjoitti sinfonisten teostensa ohella suuren määrän pianosävellyksiä. Usein on mainittu hänen säveltäneen niitä myös taloudellisen pakon edessä elättääkseen suuren perheensä. Lisäksi Sibelius oli viulisti eikä pitänyt pianoa yhtä kiinnostavana instrumenttina. Silti pianosävellysten joukossa on todellisia helmiä. Pienimuotoiset sävelrunoelmat heijastelevat myös kiinnostavalla tavalla Sibeliuksen musiikillista kehitystä säveltäjänä.

Tällä levyllä kuullaan Sibeliuksen varhaisimpiin julkaistuihin pianosävellyksiin kuuluvat *Kuusi impromptua* Op. 5. Ne kuuluvat selvästi Sibeliuksen patrioottiseen varhaiskauteen. Sibelius sävelsi ne vuosina 1890–1893. Rytmisesti mukaansatempaavat Impromptut heijastelevat ehkä Sibeliuksen kiinnostusta karjalaiseen kansanmusiikkiin, kansallissoitin kanteleen soittoon ja kansantansseihin. Melodisen puhuttelevuutensa ja pianistisen toimivuutensa vuoksi *Impromptut* kuuluvat Sibeliuksen soitetuimpiin pianosävellyksiin.

Sen sijaan *Rondinot* Op. 68 ovat jääneet vähäisemmälle huomiolle. Ne ovat vuodelta 1912. Rondinot edustavat toisenlaista musiikillista maailmaa kuin varhaisemmat impromptut. Sibeliuksen sävelkieli on introvertimpaa ja klassisempaa ja hän tuntuu hakevan myös modernistisempia sävyjä. Ensimmäinen Rondino sisältää lukuisia kysyviä taukoja ja se puhuttelee kuulijaansa hieman ahdistuneella pohdiskelullaan. Jälkimmäinen Rondinoista on hyvinkin villi ja dissonoi purevasti.

Helvi Leiviskä (1902–1982) oli ensimmäinen suomalainen naissäveltäjä, joka kirjoitti useita suurimuotoisia teoksia myös orkesterille. Kolmen sinfonian ohella hän kirjoitti pianokonserton, lauluja, kamari-musiikkia ja pianosävellyksiä. Leiviskän musiikki on saanut viime vuosina enemmän ansaitsemaansa huomiota, ja Eila Tarasti on julkaissut hänestä laajan elämäkerran. Leiviskän vuonna 1939 kirjoittama *Sonatiini Op. 14* on hänen soitetuin pianosävellyksensä. *Sonatiini* on sävyltään uusklassistinen ja sen tekstuuri on kevyen soljuvaa ja pianistista. Eila Tarasti kuvaa sävellystä ”miniatyyrimäisyydessään harvinaisen eläväksi”.

Tämän levyn lopuksi kuullaan toinenkin suomalaisen naissäveltäjän kirjoittama pianosonatiini, nimittäin minun säveltämäni kolmiosainen *Sonatina for piano*. Sen taustalla on vuoden 2020 koronaviruspandemia, jonka myötä lähes kaikki konserttini peruuntuivat. Minulla oli tämän vuoksi enemmän aikaa säveltämiseen, jota opiskelin dresdeniläisen professorin Matthias Druden johdolla. Sonatiiniani on luonnehdittu impressionistiseksi, mutta siinä on tiettyjä vaikutteita myös oman aikamme rockmusiikista. Sen tarkoitus on olla virtuoosinen, mukaansatempaava ja hauska. Sävellyksen kantaesitti Berliinissä saksalainen pianisti Severin von Eckardstein, jolle sonatiini on myös omistettu. Itse esitin kappaleen ensimmäistä kertaa elokuussa 2021 Greifswaldin Nordischer Klang -festivaalilla, josta sen myös radioi Pohjois-Saksan radio NDR.

Terhi Dostal

The Finnish pianist Terhi Dostal's (née Jääskeläinen) career was launched with a performance as a soloist with the Kirov Orchestra of St. Petersburg under Valery Gergiev. She has since performed with various international orchestras, including the Finnish Radio Symphony Orchestra, the BBC Scottish Symphony Orchestra, the Helsingborg Symphony Orchestra, Sinfonia Lahti and many others. She has played in several European countries and in the USA. Terhi Dostal is also a winner of several international prizes and scholarships.

Terhi Dostal started piano studies in her hometown Mikkeli at the age of five. Later, she studied in the Lahti Conservatory, Sibelius-Academy and Imola Piano Academy in Italy. Her most important teachers were Erik T. Tawaststjerna, Matti Raekallio, Boris Petrushansky and Rauno Jussila. She received her Doctor of Music title at the Sibelius-Academy in 2010. Her artistic supervisor during her doctoral studies was Prof. Noel Flores in Vienna.

Terhi Dostal has in recent years devoted herself to the interpretation of the music of Johannes Brahms. She performed the complete works of Brahms' piano compositions in her concert series in Finland, Germany and Austria. Dostal has also held lecture concerts and given multimedia presentations about the music of Brahms. In her doctoral thesis she discussed the literary predilection of the young Brahms. Her solo CD "Brahms Variations", published in 2010, got excellent reviews.

Terhi Dostal is also known as a fine interpreter of Finnish music. She has performed contemporary Finnish music at important venues and worked with composers such as Lauri Kilpiö and Kaija Saariaho. In recent years, Terhi Dos-

tal has brought back to the concert stage several forgotten romantic masterpieces of her native country. Some of these pearls of Finnish music earlier existed only as manuscripts. She has recorded Finnish music with several broadcasting companies including YLEI, Bayerischer Rundfunk, Deutschlandradio Kultur, Norddeutscher Rundfunk and Kulturradio RBB.

Terhi Dostal has also promoted Finnish music as an artistic director of several concert series. Her most important achievement in this field up to now is the NordNote concert series in the prestigious Konzerthaus in Berlin in 2009-2010. This concert series included ten orchestral and chamber music concerts featuring Finnish music and musicians.

In addition to piano, she has also privately studied composition under Prof. Matthias Drude. In 2020-2021, Dostal completed the orchestral mass *Missa in honorem Beati Hemmingi Episcopi*, a cello sonata, a sonatina for piano, some orchestral music and chamber music pieces.

Terhi Dostal has won prizes in several piano competitions (Fazer Music Foundation Piano Competition, Kil Piano Competition in Sweden, Helsingborg Symphony Orchestra Solo Competition, Scottish International Piano Competition in Glasgow). Her work as an artist and music researcher has been supported by the Finnish Cultural Foundation's national fund and regional funds, the Wihuri Foundation, the Kordelin Foundation, the Finnish Arts Council and the Kone Foundation. She has also been awarded the Pro Musica Award and the Young Artist of the Year Award of the City of Mikkeli.

Terhi Dostal

Pianisti Terhi Dostal (o.s. Jääskeläinen) on asunut vuodesta 2007 Berliinissä. Hän on esiintynyt kansainvälisen uransa aikana lukuisissa Euroopan maissa ja Yhdysvalloissa. Terhi Dostal on keskittynyt urallaan Johannes Brahmsin musiikin soittamiseen, mutta hänet tunnetaan myös suomalaisen musiikin tulkkina. Terhi Dostalin esityksiä ovat radioineet mm. YLE, Kulturradio Berlin-Brandenburg, Deutschlandradio Kultur, Norddeutscher Rundfunk ja Bayerischer Rundfunk.

Terhi Dostal aloitti pianonsoiton 5-vuotiaana Mikkelin musiikkiopistossa. Maisterintutkintonsa Dostal suoritti 23-vuotiaana Sibelius-Akatemiassa erinomaisin arvosanoin. Tämän jälkeen hän suoritti vielä toisen pianodiplominsa Imolan pianoakatemiassa 2005. Opiskeluvuosina Terhi Dostalin merkittävimmät opettajat olivat Erik T. Tawaststjerna, Matti Raekallio ja Boris Petrushansky. Hänen taiteellista tohtorintutkintoaan ohjasi Wienissä Prof. Noel Flores. Terhi Dostal valmistui musiikin tohtoriksi marraskuussa 2010.

Terhi Dostal on esittänyt koko Johannes Brahmsin pianotuotannon useissa konserteissa Suomessa, Saksassa ja Itävallassa. Hänen tohtorintutkielmansa käsitteli Brahmsin varhaisia kirjallisuusmieltymyksiä. Hän on julkaissut kaksi hyvät arvostelut saanutta Brahms-levyä.

Lisäksi Terhi Dostal tunnetaan suomalaisen musiikin tulkkina. Hän on esittänyt ja nauhoittanut monia suomalaisia romanttisia sävellyksiä, jotka ovat syyttä jääneet käsikirjoituksina arkistojen kätköihin. Kaudella 2009–2010 hän oli Berliinin perinteikkäässä Konzerthausissa pidetyn suomalaisaiheisen Nord Note -sarjan taiteellinen suunnittelija. Lisäksi Dostal on esittänyt suomalaista

uutta musiikkia mm. Saksan suurimpiin kuuluvilla festivaaleilla, kuten Ultrachall-festivaalilla Berliinissä sekä Schleswig Holsteinin musiikkifestivaalilla.

Terhi Dostalin sävellysohjelmaa on ohjannut Dresdenissä Prof. Matthias Drude. Vuosina 2020-2021 Dostal viimeisteli puolituntisen orkesterimessun *Missa in honorem Beati Hemmingi Episcopi*, sellosonaatin, pianosonaatin, orkesterimusiikkia sekä kamarimusiikkikappaleita.

Terhi Dostal on palkittu useissa pianokilpailuissa (Fazerin musiikkisäätiön pianokilpailu, Kilin pianokilpailu Ruotsissa, Helsingborgin sinfoniaorkesterin solistikilpailu, Scottish International -pianokilpailu Glasgowssa). Hänen työtään taiteilijana ja musiikin tutkijana ovat tukeneet Suomen Kulttuurirahaston valtakunnallinen rahasto ja maakuntarahastot, Wihurin säätiö, Kordelinin säätiö, Taiteen keskustoimikunta sekä Koneen säätiö. Hänelle on myös myönnetty Pro Musica -palkinto sekä Mikkelin kaupungin Vuoden Nuori Taiteilija -palkinto.

Recordings / Äänitykset

Studiobörne45, Berlin, Germany
22-23 November 2021
5-6 February 2022

Recording engineer, producing and sound editing

Michael Havenstein
www.michael-havenstein.de

Photos by

Michael Clemens

Texts by

Terhi Dostal

Executive producer

Erkki Nisonen

Ilmari Hannikainen:

- 1 Elfentanz • Fairy Dance • Keijutanssi** **2:41**
- Kaksi balladia • Two Ballades** **7:06**
- 2** 1. Ballade in folk style 2:49 **3** 2. Impromptu 4:17
- Tunnelmia • Impressions** op.11b **17:10**
- 4** 1. Iltarauha • Evening calm 2:10 **5** 2. Yölaulu • Nocturne 3:21
- 6** 3. Keskustelu • Conversation 2:47 **7** 4. Kysymys • Question 1:28
- 8** 5. Ensi lumi • First snow 5:10 **9** 6. Souvenir • Souvenir 2:14
- 10 Unohdettu sävel • Forgotten melody** op.12 Nr.1 **4:28**
- 11 Suihkulähteellä • At the fountain** op.12 Nr.2 **6:15**

Jean Sibelius:

- Kuusi impromptua • Six impromptus** op.5 **15:35**
- 12** 1. Moderato 1:51 **13** 2. Lento - Vivace 1:54
- 14** 3. Moderato (alla marcia) 3:08 **15** 4. Andantino 2:15
- 16** 5. Vivace 3:47 **17** 6. Commodo 2:40
- Kaksi rondinoa • Two Rondinos** op.68 **5:21**
- 18** 1. Andantino 3:29 **19** 2. Vivace 1:52

Helvi Leiviskä:

- Sonatina** op.14 **4:05**
- 20** 1. Con moto 1:27 **21** 2. Andante cantabile 1:32
- 22** 3. Allegretto scherzando 1:06

Terhi Dostal:

- Sonatina** **9:07**
- 23** 1. Allegro spiritoso 5:28 **24** 2. Andante candido 1:39
- 25** 3. Presto febbrile 2:00

Total 72:05

TERHI DOSTAL, PIANO